

Kancelária Rady pre mediálne služby

**Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 24. 5. 2023**

Správne konanie: REO-RPMS/2023/00011
Predmet: § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: MAC TV s.r.o.
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 15. 5. 2023

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, rozhodla, že správne konanie č. REO-RPMS/2023/00011 vedené voči vysielateľovi MAC TV s.r.o. podľa ustanovenia § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

zastavuje.

pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Úloha:

Kancelária Rady vyhotoví písomné vyhotovenie rozhodnutia o zastavení konania a doručí ho účastníkovi konania.

T: 7. 6. 2023

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady upovedomí podávateľa podnetu o výsledku správneho konania.

T: 5. 6. 2023

Z: PgO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 21. 12. 2022 začala správne konanie voči vysielateľovi MAC TV s.r.o. vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že dňa 19. 9. 2022 v čase o cca 19:30 hod. odvysielal na televíznej programovej službe JOJ program *Noviny TV JOJ*, v rámci ktorého odvysielal príspevok s názvom *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?*, v ktorom mohli prísť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 13. 1. 2022, na základe čoho sa začalo správne konanie č. REO-RPMS/2023/00011. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia bol aj prepis/popis skutkového stavu a kópia záznamu vysielania programu *Noviny TV JOJ*, odvysielaného na televíznej programovej službe JOJ dňa 19. 9. 2022 v čase o cca 19:30 hod.

Keďže účastník konania sa v stanovenej lehote nevyjadril, dňa 3. 5. 2023 bola účastníkovi konania zaslaná opätovná výzva na vyjadrenie k predmetu správneho konania, ktorá bola účastníkovi konania doručená dňa 4. 5. 2023.

Vyjadrenie právneho zástupcu účastníka konania k predmetu správneho konania zatiaľ Rade doručené nebolo.

Subjektívna 6-mesačná lehota na uloženie sankcie podľa § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. začala plynúť dňa 21. 12. 2022 a uplynie dňa 21. 6. 2023. Objektívna 18 mesačná lehota na uloženie sankcie podľa cit. ustanovenia začala plynúť dňa 19. 9. 2022 a uplynie dňa 19. 3. 2024.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: Noviny TV JOJ
Deň vysielania: 19. 9. 2022
Čas vysielania: 19:30 h
Označenie podľa JSO: bez označenia

- časový kód cca:

19:30:00 začiatok monitorované záznamu

- prebiehajúci program *Krimi*
- koniec programu *Krimi*

19:30:02 začiatok programu *Noviny TV JOJ*

Zvučka programu, predstavenie moderátorov, prehľad správ.

19:31:05 avízo príspevku pod názvom *Vulgárna správa cez EguPage* v rámci prehľadu správ

Moderátorka (v štúdiu): „*Rodičov a žiakov strednej školy pobúrila nočná veľmi vulgárna správa, ktorú im vraj odoslal jeden z učiteľov.*“

Príspevky:

- Rozlúčka s kráľovnou
- Rozlúčka s Alžbetou II.
- P. Tótha priviezla eskorta

avízo k príspevku týkajúceho sa problematiky kúrenia drevom

19:40:50 prerušenie programu

zvukovo-obrazový predel, upútavka na program *Nemocnica* ¹², zvukovo-obrazový predel, reklamný blok (19:41:20 - 19:48:29), zvukovo-obrazový predel, upútavka na program *Hranica* ¹², oznam o programe *Nemocnica* ¹²

19:49:10 pokračovanie programu *Noviny TV JOJ*

Prehľad príspevkov. Príspevky:

- Prezident Juraj Rizman?
- Obmedzia opäť II. pilier?
- Čím menej krmiva, tým menej mlieka

19:54:33 príspevok *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?*

Moderátor (v štúdiu): „*V Trnave riešia poburujúcu správu stredoškolského učiteľa, ktorú údajne adresoval približne o pol tretej ráno študentom, rodičom aj kolegom.*“

Moderátorka (v štúdiu): „*Ten sa však bráni tvrdením, že jeho konto na webstránke EduPage niekto zneužil a túto vulgárnu správu napísal v jeho mene.*“

Moderátor (v štúdiu): „*Tak či tak, hlavnou postavou incidentu je učiteľ digitálnych technológií, ktorému možno malá nepozornosť spôsobila veľkú nepríjemnosť.*“

Redaktor: „*Ako by povedal klasik, dobrý učiteľ je ten, ktorého preskočia jeho vlastní študenti. Samozrejme, pokiaľ naozaj platí verzia, podľa ktorej sa stal obeťou spiknutia. Do redakcie nám divák, ktorý nechce byť menovaný, poslal printscreen vulgárneho a poburujúceho odkazu odoslaného z účtu učiteľa známej strednej školy v Trnave.*“

Redaktor tmočiaci správu od diváka TV JOJ: „Dobrý deň. Správu uvedenú v prílohe zaslal stredoškolský profesor všetkým študentom, rodičom, kolegom. Smutné.“

Redaktor: „Oslovili sme riaditeľa školy. Ten však nebol ochotný sa k prípadu verejne vyjadriť. Odkázal nás na zriaďovateľa.“

Natália Petkáčová, hovorkyňa Trnavského samosprávneho kraja: „Okamžite po zverejnení predmetnej správy škola vulgárny obsah vymazala. Do účtu jedného zo zamestnancov školy sa pravdepodobne prihlásila doteraz neznáma osoba, ktorá pod cudzím menom obsah publikovala. Škola pripravuje opatrenia, aby sa už podobná situácia nezopakovala.“

Redaktor: „Divák, ktorý nás na pikantnú správu upozornil túto verziu spochybňuje.“

Redaktor tmočiaci správu od diváka TV JOJ: „Čo je úbohá výhovorka, keďže po 2 hodinách toto vyjadrenie na EduPage vymazal. Ak by chcel, mohol danú vec riešiť cez Policajný zbor formou trestného oznámenia na neznámeho páchatela.“

Redaktor: „Pokiaľ pracujeme so scenárom, že išlo o zneužitie účtu učiteľa študentmi, zaujíma nás zabezpečenie tejto stránky.“

Ondrej Kubovič, špecialista na digitálnu bezpečnosť z firmy Eset: „To zabezpečenie je tam asi na nejakej minimálne štandardnej úrovni. Čiže nejaké platné certifikáty, používa sa šifrovanie pri komunikácii s tým používateľom.“

Redaktor: „Pravdepodobnejšie mohli študenti využiť nepozornosť učiteľa v škole, ktorý sa na stránku už medzitým prihlásil.“

Ondrej Kubovič: „Niektori si tam sadne alebo si zoberie ten telefón a začne ho používať. Čiže v podstate sa za vás vydáva skrz vaše zariadenie.“

Redaktor: „Lenže správa bola odoslaná v noci o 2:34. Experti v oblasti digitálnej bezpečnosti považujú za najpravdepodobnejšiu verziu takzvaného phishingu.“

Ondrej Kubovič: „Si viete napríklad vyrobiť phishingovú stránku alebo phishingový email. To znamená, že tá stránka samotná vyzerá tak, ako tá originálna. Čiže tam mohol prísť tomu človeku nejaký mail. Požiadali ho, aby sa prihlásil. Dal tam svoje meno, heslo a tie potom niekto použije a prihlási sa ako on.“

Redaktor: „Kuriózne na tomto prípade je však to, že učiteľ okrem iného vyučuje práve predmet digitálna gramotnosť pedagogických a odborných zamestnancov. Na druhej strane, pokiaľ svojho učiteľa dokázali preskočiť jeho vlastní študenti, hovorí to o jeho kvalite. Až na to, že takáto lekcija mohla byť ušľachtilejšia, bez poburujúcich vulgarizmov. Anton Adamčík, televízia JOJ.“

19:57:21 pokračovanie programu s ďalšími príspevkami

Príspevky:

- Aká bude lyžiarska sezóna?
- Orbán môže prísť o miliardy z EÚ
- 208. deň ruskej invázie na Ukrajinu
- Plánujú kúriť drevom

20:04:38 prerušenie programu

zvukovo-obrazový predel, reklamný blok (20:04:42 – 20:05:25), zvukovo-obrazový predel

20:05:31 pokračovanie programu *Noviny TV JOJ*

Príspevky:

- Pomoc pre školákov
- Záchrana sovy

20:09:24 koniec programu *Noviny TV JOJ*

- zvukovo-obrazový predel

- upútavka na program *Hranica*

20:09:59 koniec monitorovaného záznamu

* * *

Podľa § 25 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

* * *

Ako vyplýva z popisu skutkového stavu, dňa 19. 9. 2022 bol v čase o cca 19:30 hod. na televíznej programovej službe JOJ odvysielaný program *Noviny TV JOJ* a v rámci neho príspevok s názvom *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?*. Príspevok informoval o prípade uverejnenia vulgárnej správy na EduPage účte stredoškolského učiteľa, ktorá mala byť taktiež odoslaná viacerým osobám.

V rámci úvodného prehľadu správ, krátko po začiatku programu, v čase o 19:31:05, bolo odvysielané avízo príspevku s názvom - *Vulgárna správa cez EguPage*, počas ktorého moderátorka poznamenala: „Rodičov a žiakov strednej školy pobúrila nočná veľmi vulgárna správa, ktorú im vraj odoslal jeden z učiteľov.“, čím došlo k stručnému predstaveniu témy neskôr odvysielaného príspevku s názvom - *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?*, ktorý začal o 19:54:33 h a trval necelé tri minúty.

Samotný príspevok bol spracovaný na podnet televízneho diváka, ktorý upozornil na vulgárnu správu uverejnenú na EduPage účte stredoškolského učiteľa (EduPage je aplikácia pre učiteľov, rodičov a žiakov škôl, ktoré používajú EduPage stránky, internetovú žiacku knižku či elektronickú triednu knihu).¹

Predmetný príspevok *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?* prinášal informácie dotýkajúce sa problematickej správy. Na úvod bolo stručne sprostredkované vyjadrenie stredoškolského učiteľa, že sa bráni tým, že jeho konto bolo zneužitá a vulgárnu správu napísal niekto v jeho mene. Podobný charakter malo aj vyjadrenie hovorkyne Trnavského samosprávneho kraja, podľa ktorej sa do účtu zamestnanca školy zrejme prihlásila neznáma osoba, ktorá pod cudzím menom publikovala vulgárny odkaz. V príspevku odznelo aj stanovisko špecialistu na digitálnu bezpečnosť z firmy Eset, ktorý sa vyjadril k možnostiam zabezpečenia stránky EduPage a možnostiam tzv. phishingu – t.j. podvodného vylákania prihlasovacích údajov k účtu na EduPage. Priestor dostali aj argumenty diváka, ktorý spochybňoval verziu, že správu napísal a poslal niekto iný ako učiteľ. K téme teda boli sprostredkované názory viacerých strán.

Program *Noviny TV JOJ*, v rámci ktorého bol odvysielaný predmetný príspevok *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?*, je formát spravodajskej relácie prinášajúcej sumár udalostí a má pravidelný vysielací čas – 19:30 hod.

Ako bolo uvedené vyššie, podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je vysielateľ povinný „zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Medzi kritériá objektivity spravodajstva možno vo všeobecnosti zahrnúť: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupujú a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

¹ <https://play.google.com/store/apps/details?id=air.org.edupage&hl=sk&gl=US&pli=1>

Z rozhodovacej činnosti Rady vyplýva, že vyváženosť a osvojenie si pozície odstupujú a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva sú základom objektívneho spravodajstva. Požiadavka objektivity informácií prezentovaných v spravodajských programoch, zakotvená v ustanoveniach zákona č. 264/2022 Z. z., vychádza z potreby objektívneho informovania verejnosti, na základe ktorého má mať každý individuálny recipient možnosť utvoriť si vlastný názor na skutočnosti odohrávajúce sa okolo neho. V spravodajskom programe je preto nutné, aby boli recipientovi poskytované nezaujaté a objektívne informácie, pričom od subjektu prezentujúceho spravodajské informácie sa vyžaduje, aby sa v rámci prezentácie spravodajsky relevantných faktov zdržal akýchkoľvek komentárov, hodnotení či vlastných názorov, ktoré by mohli ovplyvniť úsudok recipienta o zmysle spravodajských informácií či komunikovaných skutočnosti. Pokiaľ by k subjektívnym hodnoteniam objektívne existujúcich skutočností malo v rámci spravodajského programu dôjsť, tieto hodnotenia musia byť od informácií spravodajského charakteru striktne oddelené. Táto požiadavka bude naplnená v okamihu, keď bude pre recipienta všeobecne zrejmé, že informácie, ktoré budú nasledovať, sú subjektívnym hodnotením udalostí, o ktorých bol recipient predtým nezaujato a objektívne informovaný (napr. rozhodnutie Rady pre vysielanie a retransmisii č. RO/002/2014 z 26. 8. 2014).

Rada v prípade skúmania splnenia požiadavky objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov posudzuje ich obsah a spracovanie s ohľadom na celkové vyznenie všetkých relevantných, programom podávaných informácií.

Ako vyplýva z popisu skutkového stavu, časť príspevku *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti?* tvorili vyjadrenia samotného redaktora. Na začiatku príspevku, po tom ako zacitoval výrok „klasika“, že *„dobrý učiteľ je ten, ktorého preskočia jeho vlastní študenti“*, redaktor uviedol: *„Samozrejme, pokiaľ naozaj platí verzia, podľa ktorej sa stal obeťou spiknutia. Do redakcie nám divák, ktorý nechce byť menovaný, poslal printscreen vulgárneho a poburujúceho odkazu odoslaného z účtu učiteľa známej strednej školy v Trnave.“* Neskôr redaktor uviedol nasledovné vyjadrenie: *„Pravdepodobnejšie mohli študenti využiť nepozornosť učiteľa v škole, ktorý sa na stránku už medzitým prihlásil.“*, za čím hneď nasledovalo vyjadrenie špecialistu na digitálnu bezpečnosť Ondreja Kuboviča: *„Niekoľko si tam sadne alebo si zoberie ten telefón a začne ho používať. Čiže v podstate sa za vás vydáva skrz vaše zariadenie.“* Následne redaktor uviedol toto vyjadrenie: *„Lenže správa bola odoslaná v noci o 2:34. Experti v oblasti digitálnej bezpečnosti považujú za najpravdepodobnejšiu verziu takzvaného phishingu.“*

Podľa názoru Kancelárie vyššie uvedené vyjadrenia redaktora nemožno považovať za názory ani za hodnotiace komentáre. Vyjadrenie v znení *„Samozrejme, pokiaľ naozaj platí verzia, podľa ktorej sa stal obeťou spiknutia.“* nie je názorom ani hodnotiacim komentárom, ktorým by redaktor hodnotil, či vulgárnu správu poslal učiteľ alebo iná osoba, ale je iba logickou aplikáciou výroku „klasika“, že *„dobrý učiteľ je ten, ktorého preskočia jeho vlastní študenti“*, pričom toto hypoteticky formulované vyjadrenie redaktora ponecháva otvorené obe možnosti – že vulgárnu správu poslal učiteľ alebo iná osoba – a žiadnu z týchto možností nevyklučuje. Ani vyjadrenie redaktora v znení *„Pravdepodobnejšie mohli študenti využiť nepozornosť učiteľa v škole, ktorý sa na stránku už medzitým prihlásil.“*, nie je názorom ani hodnotiacim komentárom redaktora, ale iba uvedením, resp. predznačením bezprostredne nasledujúceho vyjadrenia špecialistu na digitálnu bezpečnosť Ondreja Kuboviča v znení: *„Niekoľko si tam sadne alebo si zoberie ten telefón a začne ho používať. Čiže v podstate sa za vás vydáva skrz vaše zariadenie.“*

Na konci príspevku vyslovil redaktor toto záverečné vyjadrenie: *„Kuriózne na tomto prípade je však to, že učiteľ okrem iného vyučuje práve predmet digitálna gramotnosť pedagogických a odborných zamestnancov. Na druhej strane, pokiaľ svojho učiteľa dokázali preskočiť jeho vlastní študenti, hovorí to o jeho kvalite. Až na to, že takáto lekcija mohla byť ušľachtilejšia, bez poburujúcich vulgarizmov.“*

Prvá veta tohto záverečného vyjadrenia je konštatovaním (podľa mienky moderátora pravdivého) faktu o tom, aký predmet učiteľ vyučuje. Druhá veta je znovu aplikáciou vyššie citovaného výroku „klasika“, že *„dobrý učiteľ je ten, ktorého preskočia jeho vlastní študenti“* a je formulovaná hypoteticky (v zmysle, že „pokiaľ by“ to urobili študenti, hovorí to o kvalite učiteľa). Posledná veta záverečného vyjadrenia

redaktora v znení „*Až na to, že takáto lekcia mohla byť ušľachtilejšia, bez poburujúcich vulgarizmov.*“ je záverečnou poznámkou redaktora, ktorá síce má do istej miery povahu hodnotiaceho konštatovania, ale ide o štandardné a spoločnosťou všeobecne akceptované hodnotiace konštatovanie, vyjadrujúce, že každá lekcia by mala byť bez vulgarizmov. Toto záverečné konštatovanie však žiadnym spôsobom nemení vyznenie alebo posolstvo príspevku a nemá teda vplyv na objektivitu a nestrannosť príspevku. Táto záverečná poznámka divákovi programu nenaznačuje, že za poslanie vulgárnej správy je zodpovedný učiteľ. Keďže predchádzajúca veta sa hypoteticky vyjadruje o tom, že to mohli teoreticky urobiť aj študenti, je pravdepodobný skôr ten výklad, že posledná veta naznačuje, že ak to urobili študenti, tak táto ich „lekcia“, ktorú dali svojmu učiteľovi, mohla byť ušľachtilejšia, bez poburujúcich vulgarizmov. Keďže sa konštatovanie v poslednej vete viaže na hypoteticky formulovanú predchádzajúcu vetu, aj význam poslednej vety je hypotetický, t.j. nejde o kategorické hodnotenie toho, ako sa situácia naozaj udiala. V predmetnom príspevku teda nie je konštatované, kto je zodpovedný za poslanie vulgárnej správy, iba sú v ňom predstavené možné hypotetické scenáre, ako sa mohlo zaslanie správy udiať.

Vzhľadom na povahu poslednej vety príspevku, ktorá nezmenila vyznenie alebo posolstvo príspevku, nebola porušená povinnosť vysielateľa, aby sa v spravodajskom programe v rámci prezentácie spravodajsky relevantných faktov zdržal akýchkoľvek komentárov, hodnotení či vlastných názorov, ktoré by mohli ovplyvniť úsudok recipienta o zmysle spravodajských informácií či komunikovaných skutočnosti. Preto takéto hypoteticky formulované hodnotiace konštatovanie, ktoré nezmenilo vyznenie alebo posolstvo príspevku, nemuselo byť od informácií spravodajského charakteru striktné oddelené.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že odvysielaním príspevku *Hulvát učiteľ, alebo jeho študenti? nedošlo k porušeniu povinnosti podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a povinnosti oddeliť názory a hodnotiace komentáre od informácií spravodajského charakteru.*

Preto Kancelária Rady navrhuje správne konanie č. REO-RPMS/2023/00011 vedené voči vysielateľovi MAC TV s.r.o. **zastaviť** podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

* * *

Z á v e r

Vzhľadom na všetky uvedené argumenty navrhujeme Rade, aby prijala navrhované uznesenie.